

På cykel i potatislandet

Går Bjärehalvön i ide när sommarsäsongen är slut? Alls inte. Här finns livets njutningar året om. Inspireras till en skön kortsemester på cykel med krogar, gallerier, butiker och tångbad som perfekta stopp.

TEXT OCH FOTO: **CENNETH SPARBY**

Oktobermörker på Bjärehalvön. När vi sent om söndagsaftonen anländer till Båstad med flygtaxi från Ängelholm har vi inte sett speciellt mycket av landskapet. Som första-gångsbesökare känns det lite märkligt att rulla in i ett smått öde samhälle. Sommarmetropolen Båstad som lockar horder av tennis-, fest- och badsugna turister ser nu mer ut att sova en djup Törnrosasömn. Vi kliver av utanför hotell Skansen – som en gång i tiden var sädesmagasin. Det är nu mer känt som tennishotellet med exklusiv spa-avdelning, där alla stjärnor brukar bo under sommarturneringen och där centercourten är granne med entrén.

– Men vad ska ni hit och göra nu? Här är ju helt värdelöst på höstarna, frågar

och konstaterar taxichauffören.

Vi förklarar att vi åkt hit för att under några dagar kombinera cykling runt halvön med boende på två spa-hotell.

Han skakar på huvudet och menar att sommaren hade varit ett klart bättre val.

– Nu är ju det mesta stängt och det är mörkt och hemskt.

Själv drar han till Sälen om några veckor, för att köra taxi och sköta kasinot på ett hotell.

– För här nere går det inte att överleva när turisterna dragit.

Men för mig och min dotter Sara är tidpunkten väl vald. Att trampa längs vägarna i milt höstrusk känns mer än rätt, när möjligheten finns till stärkande spa-behandlingar på kvällarna, kryddat med ångbastu, värmande tångbad och långa middagssittningar.

– Tyvärr är restaurangen stängd i kväll, men "Grodlåret" uppe vid torget har nog fortfarande köket öppet, säger mannen i hotellreceptionen aningen ursäktande.

Han ringer och kollar för säkerhets skull.

– Det är okej, säger han sekunderna senare. Kocken går hem om en halvtimme.

Vi skyndar oss uppför backen. Bara några hundra meter bort längs huvudgatan ligger Bistro Grodlår och Timjan. En klart mysig kvarterskrog, där två middagssällskap är i full färd med att avsluta sin middag.

Vi får trädgårdsdesignern Tage Andersen till bordsgranne. Den kände danske blomkonstnären som sedan några år tillbaka arrenderar Norrvikens trädgårdar, några kilometer väster om Båstad.

En man som syns och hörs, med klas-

siska knickers, hårtofs och ett stort vildvuxet skägg.

Vi är inte jättehungriga och servitören föreslår att vi delar på en varmrätt – en härlig fiskgryta med torskrygg, lax, hummer, kräftor och scampi. Var sitt glas väl kyld Sauvignon Blanc från Nya Zeeland passar utmärkt till.

En vaniljpannacotta och krämig espresso blir perfekt som avslutning, då vi samtidigt vecklar ut gröna kartan för att planera cykeldagarna.

Vi har tänkt att cykla från Båstad längs kusten, via naturreservatet Hovs hallar, till Torekov och tillbaka. Med två övernattningsplatser på Skansen och en på Solsidans Spa i Torekov. Bjärehalvön är perfekt för den här typen av utflykter. Ett öppet landskap med böljande åkrar och ängar. Och med havet och horisonten i tre väderstreck.

Tidigt nästa morgon vaknar jag av att solen lyckas leta sig igenom de fördragna gardinerna.

Gårdagens lätta regn har övergått till klarblå himmel och flödande solsken. Klockan är inte mer än sju på morgonen när jag tar på mig morgonrocken för att promenera ner till hamnpiren i Båstad för ett morgondopp. Tipset fick jag av servitören på krogen som nämnde att höstens fina väder gjort att det fortfarande är

högst badbart.

Jag är inte ensam ut på piren. Tre herrar i 70-årsåldern och två något yngre damer har redan varit i vattnet och dricker nu sitt morgonkaffe.

– Jo, det har varit en fantastisk höst, med ovanligt gott väder, säger en av männen.

De har morgonbadat i över 30 år – samma rutin i stort sett varje morgon. En kort promenad ner till hamnen för en simtur, torka kroppen med en rejäl frottéhandduk, på med morgonrocken och sedan rykande hett kaffe ur termos.

Ingelise, gammal Båstadsbo med danskt påbrå, slår oss alla. Hon simmar flera hundra meter och ligger närmare en halvtimme i vattnet innan hon kliver upp.

– Det här behöver jag för att må bra. Och jag försöker bada så länge jag kan. I dag är det ju säkert minst femton grader i vattnet, säger hon och skrattar.

Cyklarna har vi förbokat hos Elsie och Sven Svensson, som drivit cykelhandel i Båstad sedan 1948. Nu har sonen Sven-Inge tagit över, men Elsie och Sven fortsätter att arbeta trots att de är 75 och 79 år gamla.

– Ska ni cykla vid sidan av asfalten kan nog dessa bli bra, säger Elsie och lyfter med van hand fram två tåliga mountainbikes.

I dag blir det en tur till Hovs hallar och tillbaka, för vi har bokat spa-behandlingar sent i eftermiddag och ska därför sova en natt till på Skansen innan cykelturen går vidare till Torekov.

Fikafrestelsen blir dock för stor när vi passerar kafé Continental, med anor från 30-talet. Trots att vi nyligen ätit frukost kan vi inte motstå de nybakade kanelbullarna och var sin cappuccino.

Jag läser i en broschyr att inga genomgripande förändringar har genomförts sedan den stora radion placerades i bokhyllan 1956. En fikaplats med klar kultstämpel och hög mysfaktor.

Turistbyrån på torget blir nästa anhalt. Det är en ren fröjd att besöka det lilla huset, med mängder av matnyttiga broschyrer, påläst tje bakom disken och trevligt bemötande.

– Följ kustvägen mot Kattviks fiskeläge, lyder hennes råd. Och ska ni ändå till Hovs hallar så passa på att ta en titt på Norrvikens trädgårdar. Även om det inte finns någon pågående utställning, så finns det en hel del att se.

Vi får med oss några riktigt bra cykelkartor och följer den lilla cykelvägen längs kusten. Efter en knapp kilometer längs cykelvägen, som går precis vid havet, ser vi ett par knubbsälar som vilar på några uppstickande stenpartier.

Alldeles stilla, som om de njuter av den varma förmiddagssolen. Annars är vi helt ensamma.

Norrvikens trädgårdar är definitivt värt besöket – även om det mesta nu blommat ut och utställningslokalerna är stängda.

Den anlades av trädgårdsarkitekten Rudolf Abelin i början av 1900-talet – i år är det 100-årsjubileum. Inspirationen fick han av italiensk renässans och barockens mer formella trädgårdar.

Vid entrén står åtta praktfulla mullbärsträd i väldiga krukor, designade Tage Andersen. Nu finns här också ett antal installationer av honom med järn, plåt och praktfulla blommor i salig kombination.

I Norrviken finns elva olika stilträdgårdar. Den japanska trädgården får oss att stanna en lång stund för att stillsamt beundra de små vattenfallen, templer och de väl ansade träden.

Vid infarten till det lilla fiskeläget Kattvik stöter vi på Torsten Jönsson, som är ute på promenad med sin kära basker på huvudet.

Han är 80 år gammal och tar en längre

tur varje förmiddag för att hålla formen.

Han har bott i sitt faluröda hus i snart 55 år och växte upp i granngården.

– Nuförtiden är det lugnt i Kattvik, men du skulle ha varit här för några år sedan. Då tillbringade filmstjärnan Richard Gere några dagar i det här huset, säger han och pekar på en oansenlig sommarstuga precis vid vägen.

– Han var här med flera jäntor och de badade till och med nakna i havet. Det blev stor uppståndelse, en kvällstidning skickade en fotograf som tjuvfotograferade

de hela sällskapet. Och jag såg den där Gere flera gånger – utan kikare, säger Torsten och skrattar.

Basker har han burit sedan 1943, så han har slitit ut ett antal under åren.

Trots att vägen enligt Torsten är ett klart bättre alternativ att ta sig till Hovs hallar väljer vi kusten och den lilla grusvägen för att nå Skåneleden längre fram. När grusvägen tar slut får vi tidvis bära cyklarna längs klapperstensstränder och uppför klippbranter, där stigen knappt är vandringsbar. En utmaning och ett träningspass i sig.

Men upp kommer vi, om än med viss möda. Och visst är det värt slitet, för här breder ett magnifikt grönskande hedlandskap ut sig, som mer ger associationer till Irland och Skottland.

Vi tar en paus på platan för att bara njuta en stund av vyn över Kattegatt, den fläktande vinden, solen och dofterna av salt hav och tång. Det känns mer som en svensk högsommardag fast vi hunnit en bra bit in i oktober.

Naturreservatet vid Hovs hallar är en absolut höjdpunkt på Bjärehalvön, både bildligt och bokstavligt. Här möts

Hallandsåsen och havet på ett dramatiskt sätt, med höga uppspruckna klippbranter, raukar, klapperstensfält och grottlänkande formationer.

Dramatiken i landskapet har utnyttjats vid flera filminspelningar, bland annat för att gestalta Spetsbergen i Jan Troells film om ingenjör Andrées luftfärd och för att ge dramatik åt Ingmar Bergmans "Det sjunde inseglet".

Den sista biten in till värds huset vid Hovs hallar är lättcyklad. Vi följer markeringarna för Skåneleden och är ganska snart framme vid restaurangen, med läge för en matig tonfisksallad och kaffe.

De små asfaltvägarna ledsagar oss sedan tillbaka till Båstad, förbi Hallavara, Dejarp och Troentorp, genom ett landskap som förmligen skriker idyll.

Om Österlen liknas vid ett skånskt Toscana så är Bjärehalvön Provence. Ett kuperat landskap med både lummiga bokskogar och öppna, vidsträckta ångar med betande kor och får. Små gårdar med blomsterlådor i fönstren och praktfulla trädgårdar.

Under de sista kilometerna in till Båstad lutar det slingrande brant neråt, så pass att vi konstant får hålla på bromsen.

Vid Erikstorp bor keramikern Ingrid Herrlin, i en alpliknande pampig röd träbyggnad från sekelskiftet, som hennes far

en gång köpte.

– Bättre än så här kan jag inte bo. En underbar plats med vidunderlig utsikt, som stärker kreativiteten, säger Ingrid med ett brett leende. Hennes hennafärgade röda hår och intensiva nyfikna ögon gör att hon förmligen lyser av skaparkraft.

I trädgården står en korg med ny-plockade äpplen – tror jag. Men det visar sig vara ett av många överraskande exempel på Ingrids keramik. I ateljén finns också blåbär, björnbär, grönsaker, böcker och koffertar i samma material – tysk, ytterst formbar stengodslera som bränns i temperaturer upp mot 1 200 grader.

– Varje ting jag skapar har sitt eget liv, sitt eget uttryck.

Vi trampar vidare. Den förbokade aromamassagen och wellnesskuren väntar på Skansen. Det är inte många minuter tillgodo när vi parkerar hojarna utanför hotellet, men det känns ändå inte stressigt.

Ångbastun mjukar upp ömma vader och lär och efter att varsamt ha blivit knådade och balsaminsvepta vilar vi ut vid poolen, med panoramaglasfönster ut mot havet.

Efter en kort slummer på rummet är det dags för middag. En riktig långnjutning bestående av färskpotatis från Bjäre med löjrom, grillade pilgrimsmusslor och

hjordfilé med palsternacksmos. Desserten kommer i form av små "tapas" – crème brûlée, ananastarte, vit chokladmousse och nyponglass med skum.

En kvällspromenad längs havet får avsluta aftonen.

Tidigt nästa morgon bär det av mot Torekov. Vi cyklar genom ett nyvaket Båstad i ett smått meditativt morgontempo – för här finns ju inga tider att passa. Det går ganska snart brant uppför – längs "Italienska vägen" som den kallas.

Måhända för sin lutning och kurvighet. Vid Boarpskorset bara några kilometer från Båstad stannar vi till för att pusta ut efter att ha klarat av backarna utan att gå.

Här finns både grönsakshall, köttbod, fiskaffär och blombutik. I Bröd & Spettkaksboden bakas det äkta spettkakor på gammaldags vis och dessutom finns det gott fikabröd i mängd. Så det blir en förnämlig förmiddagsfika med frasigt wienerbröd och nybryggt kaffe.

Sedan fortsätter trampturen in i potatilandet. För på Bjärehalvön värnar lantbrukarna verkligen om den svenska potatisodlingen

Vi cyklar tvärs över halvön, via Västra Karup mot Slättaröd. Ett tunt soldis bäddar in landskapet i ett trolskt skimmer och det är behagliga femton grader redan vid tiotiden på morgonen.

"Bjärehalvön är perfekt för den här typen av utflykter. Ett öppet landskap med böljande åkrar och ångar. Och med havet och horisonten i tre väderstreck."

I Slättaröd råder rena rama potatisfrossan. Här har företaget Bjäre Hembygd sin bas. Det är 40 bönder på halvön som för några år sedan bestämde sig för att lyfta fram färskpotatisen som en delikatess – inte bara under sommar-månaderna utan ända in i oktober.

Till Slättaröd levereras potatisen i mängd för att skrubbas, tvättas, sorteras och paketeras.

Det här är Sveriges färskpotatisvagg, säger Anders Hugosson, själv potatisbonde och vd för Bjäre hembygd, som visar oss runt på anläggningen som också har en liten gårdsbutik.

På halvön producerar vi drygt 30 000 ton årligen, fördelat på ett tiotal sorter.

Micael Sturesson och Lars Starnert är två av delägarna, som precis har levererat några potatispallar.

Här lyser Bintje och King Edward med sin frånvaro, för att i stället ge plats åt

andra mer ovanliga sorter som Marine, Solist, Hamlet, Celine, Siikli och Princess. Det mesta av skörden paketeras i exklusiva enkiloskartonger med odlarens namn och historiken kring just den potatissorten.

– Den här satsningen har höjt statusen för oss potatisodlare, i synnerhet nu när Bjäre Hembygd också förädlar och destillerar en del av skörden, säger Micael Sturesson.

Han syftar på Karlsson's New, världens första färskpotatisvodka, som lanserades år 2004.

Den är framtagen av bönderna på Bjärehalvön, tillsammans med Börje Karlsson, erfaren "blender" och mannen bakom succén med Absolut Vodka.

Tre sorter – Solist, Frieslander och Minerva – har fått ge smak åt respektive vodkasort.

Vi får vara med om en högst improviserad provning och kan konstatera att

både smaken och "laboratedesignen" på flaskorna ger en upplevelse utöver det vanliga.

– Ja, den här vodkan ska nog mer ses som en välsmakande matsmältare att njuta av efter en god middag, likt en årgångslagrad grappa, konstaterar Anders Hugosson med ett leende.

Färden går vid lunchtid vidare mot Torekov, med några påsar färskpotatischips på Blå Kongo och Solist i rygsäcken.

Det lilla sjöfartssamhället smälter samman med havet så här på håll och vid horisonten syns Hallands Väderö likt en dallrande hägring.

En matig baguette nere vid rökeriet i hamnen räcker mer än väl, för vi vill inte vara för mätta inför eftermiddagens tångbad och massage på Torekovs Warmbadhus. Den lilla träbyggnaden strax ovanför hamnen byggdes 1876 av

sjökaptener i byn. Tanken var att badhuset skulle vara en hygieninrättning för deras familjer. I början av 1900-talet såldes badhuset till Torekovs Turist & Badförening.

– Så här har man badat tångbad sedan starten på 1800-talet, berättar Charlotte Jörgensen, som driver anläggningen med maken Lars Dahlberg sedan 1991.

Genom en donation från en hängiven badgäst på hela 1,5 miljoner kronor totalrenoverades den slitna byggnaden i slutet av 90-talet, i samarbete med länsmuseum i Kristianstad. Ett krav från länsantikvarien var att husets ursprungliga utseende skulle bevaras.

Vi är de enda gästerna och har beställt tångbadskuren. Att kliva i träkaret

”Att kliva i träkaret fyllt med varmt vatten och välgörande sågtång direkt från havet utanför dörren är en sällsam upplevelse”

fyllt med varmt vatten och välgörande sågtång direkt från havet utanför dörren är en sällsam upplevelse.

Charlotte skrubbar mig med tången på armar, ben och rygg. Därefter får jag en grönsvart algmask som får vila en stund. Hela behandlingen avslutas med en lätt massage av nacke och ansikte.

Det lilla vilrummet på loftet bjuder in till behaglig vila efter kuren, med vy över havet och Hallands Väderö.

Nu väntar middag och en övernattning på Solsidans Spa, som ligger högt ovanför Torekov. Vi tänker inleda morgondagen med både lerinpackning och massage med heta stenar före återfärden till Båstad. Flyget hem går först sent på eftermiddagen, så vi har gott om tid...

Bjäre-fakta:

Mångfalden i naturen, tillsammans med ett stort antal kulturminnen i skog och mark gör Bjärehalvön till ett paradys för både vandrare och cyklister. Och under hösten är det gott om utrymme på både vägar och stigar. Skåneleden har en riktigt maffig sträckning längs kusten och det finns ett flertal goda cykelleder, som finns närmare beskrivna i foldern "Med cykel på Bjärehalvön". Den går att rekvidrera genom Båstad turistbyrå, www.bastad.com
Här finner du även tips på aktiviteter, logi, gastronomi mm. För mer info om vad man kan göra och se i Torekov med omnejd kolla www.torekovturism.net. Turistbyrån i Båstad erbjuder 2-dagarspaketet Gourmetvandring på Bjäre www.bastad.se.

Logi med spa-möjligheter:

Hotel Skansen, Båstad – www.hotelskansen.se
Solsidan Kattegatt, Torekov – www.torekov.net

Enbart spa-njutning:

Torekovs Warmbadhus, Torekov
– www.torekovswarmbadhus.com

Hotell:

Hemmeslövs herrgård, Båstad
Villa Thora, Torekov – www.villathora.com
Hovs Hallar, Båstad – www.hovshallar.com
Kvinnaböske Krog & Hotell, Båstad – www.kvinnaboske.se
Riviera Hotell och Restaurang, Båstad

Claerencegården, Båstad – www.claerencegarden.com
Margretetorps Gästgivaregård, Hjärnarp

Bed & Breakfast, pensionat:

Delfin B&B, Kattvik
Dockendals B&B, Spannarp – www.dockendals.com
Malengården B&B, BåstadSjöbygggården, Torekov
Skäldervikens B&B, Ängelholm
Spångagårdens B&B, Förslöv – www.spangagarden.se
Villa Falken, Båstad – www.villafalken.com

Restauranger:

Restaurang Sand, Båstad
G. Swenson's krog – Torekov – www.swensons.net
Solsidan/Kattegatt, Torekov – www.torekov.net
Bistro Grodlår och Timjan, Båstad
Vårdshuset Hovs Hallar – www.hovshallar.com
Restaurang Café Tora, Torekov
Hamnkrogen i Torekov
Torekov Golfkrog

Kaféer:

Continental, Båstad

Gårdsbutiker:

Ekhems Gårdsbutik, Förslöv
Kärre Gårdsslakteri, Ängelholm
Tant Grön, Båstad
Vantinge Struts, Ängelholm

Färskpotatis och vodka:

Bjäre Hembygd
– www.bjarehembygd.com

Konst och gallerier:

Cecilia Kraitz, keramik, Norrviken – www.kraitz.nu
Ingrid Herrlin, keramik, Båstad – www.ingrid-herrlin.nu
Ole K Bydal, silversmed, Båstad – www.olekbydal.com
Eldoluft glashytta, Båstad – www.eldoluft.se
Nivå 125 designgalleri, Båstad – www.nival125.se

Inredning:

Weekend, Helena Rääf Inredning, Båstad
La Belle Epoque, Båstad
Kisek, Båstad – www.kisek.com
Vävaren i Båstad – www.vavarenibastad.se
Invit, Båstad – www.invit-bastad.se
Jelly Bean/Ingela Benson Design, Båstad – www.ingelabenson.com

För trädgårdsfantaster och livsnjutare:

Norrvikens trädgårdar, Båstad – www.norrvikenstradgardar.net
Bäckdalens Trädgårdsmästeri – www.basilika.nu
Heberleins Livs, Förslöv
Chokladprinsessan, Båstad
Boarps Grönsakshall, Båstad
Boarps Fisk&Delikatesser, Båstad
Bjäre bokhandel, Båstad

Cykelhyra:

Svens cykel i Båstad, tel 0431-701 26

Flyg till Bjäre:

Kullaflyg (Ängelholm-Bromma) – www.kullaflyg.se